

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 264.

Brașov, Vineri 28 Noemvrie (11 Decemvrie).

1903.

Limba română nu este atacată?

Cu ocaziunea discuției asupra programului noului cabinet ungu-
resc, în congregația de Lună a co-
mitatului Brașov, fișpanul, ca preșe-
dinte, a aflat de cuviință a face
unele observări seu, după-cum le-a
numit, însuși nisece „rectificări“ la
afirmările vorbitorului și propuneto-
rului român.

S'a creșut cu deosebire obligat
fișpanul de a lua în apărare lealita-
tea declarațiunilor făcute de minist-
tru-președinte Tisza în programul
său de guvernare.

Faptul acesta nu ne ofere ni-
mic surprinzător. E lucru firesc ca
un fișpan, ca om de încredere al
guvernului să ia în apărare lea-
litatea intențiunilor acestuia când le
crede atacate. Ceea-ce pare însă cu-
rios este obiceiul, ce-l au în genere
fișpanii erei moderne șoviniste și pe
care vedem, că și-l'a însușit și fiș-
panul comitatului nostru, de a voi
să tranșeze în plină adunare, cu câ-
te-va cuvinte pronunțate după șa-
blonul politice dominante, cestiuni
de dreptate și de libertate, ce agită
spiritele de decii și sute de ani și
le vor mai agita și în viitor încă
multă vreme, până ce se va rezolva
într'un feliu marele proces dintre
puterea de la putere și celelalte po-
pore ale acestui stat.

Astfel fișpanul conte Lazar a
sustenut în adunarea de Lună între
altele, că declararea, ce a făcut-o
ministru-președinte cu ocaziunea ve-
nirii sale la cârmă, că va lua în
considerare după puțină dorințele
naționalităților, tot-odată însă va in-
griji ca instrucțiunea în limba ma-
ghiară să fie potanțată, nu cuprinde
vr'o amenințare, seu v'run atac în
contra limbei acestor naționalități;
și se miră că Românii ved într'insa un
asupra limbei lor.

Înțelegem că fișpanul ia în apă-
rarea lealitatea intențiunilor ministru-
lui-președinte, dela care atâră și a
câruiia politică trebuie să o represen-
teze pe câtă vreme ocupă postul de
încredere în fruntea comitatului; în-
țelegem că se crede dator a liniști
pe locuitorii acestui comitat cu pri-
vire la aceste intențiuni. Numai un
lucru nu-l înțelegem, cum poate să
afirme, că printr'o și mai riguroasă
estindere și supraveghiere a instruc-
țiunii limbei maghiare în școlile
nștre confesionale, nu se alterează
întru nimic dreptul limbei nștre,
nu se atacă limba nștră română.

Cunoscem prea bine argumen-
tul, prin care cei dela putere cred
a se mântui de or'ce imputare și
acusare, când vine vorba de cestiu-
nea limbei. Ei răspund la toate dând
din umeri: este în interesul tuturor
cetățenilor a cunoșce limba statului,
care e cea maghiară, decii nu poate
fi vorba aici de nici o asuprire.

Așa cugetă și ministru-preșe-
dinte Tisza, așa cugetă toți. De
aici însă nu urmază și nu poate urma
nici-decum, că limba naționalităților
nu ar fi amenințată și atacată, ci
resultă tocmai contrarul, că despo-
ția limbei statului calcă și stinge
dreptul de limbă al celorlalte po-
pore.

Precum este cu neputință ca în
unul și același timp două corpuri
deosebite să ocupe unul și același
spațiu, tocmai așa de imposibil este
să se desvölte limba și cultura na-
ționalităților în aceeași măsură și
simultan cu limba și cultura maghiară
în școlile nștre.

Forțându-se decii instrucțiunea
maghiară de către puterea publică,
resultatul va fi, că limba și cultura
popórelor nemaghiare vor fi strivite.

Și totuși acesta să nu fie un
atac asupra limbei naționalităților?

Dieta ugară a ținut eri ședință,
urmându-se desbaterea contingentului de
recruți. Au vorbit contra proiectului Ku-
bik, conte Teodor Balhany și Kovacs.

Manifestul kossuthistilor. Parti-
dul kossuthist va publica un manifest în
care dă semnă despre succesele obstruc-
țiunii. Partidul declară, că din interese
mai înalte a încetat lupta, însă cu pro-
xima ocazie va lua din nou poziție, cu
forțe reînnoite, pentru postulatele naționale.
— Așa se ameteșce lumea.

Acțiunea Austriacilor contra
Maghiarilor. Cetim în „Budapesti Hir-
lap“ de la 9 Decemvrie: „Pe basă de in-
formațiuni primite din sorginte serioasă pu-
tem să scriem, că s'a poroit o acțiune în
Viena cu scop de a înfrâna „abusurile și
și veleitățile de organizare maghiare.“ Ac-
țiunea va lucra în două direcții. Conduc-
torii partidelor austriace voesc să pună la
lucru pe ministrul de război și a-l face
să desaprobe în delegațiunii dogma ma-
ghiară, după care sorgintea tuturor drep-
turilor, decii a drepturilor relative la ar-
mată, este voința națiunii. Tesa acesta
de drept public ungar e considerată în
Austria ca una care atinge situația arma-
tei și e fatalmente periculoasă pentru co-
muniunea armatei, pentru unitatea ei și
pentru drepturile majestatic. Șefii parti-
delor austriace voiesc să silască pe d-l
Patreich a înfrâna nițel pe Maghiari“...

A doua parte a acțiunii se va ma-
nifesta în camera Seniorilor, unde se va
respinge teoria lui Tisza, pe care i-a dicit-
at-o Kossuth.

De la congregația din Brașov.

Brașov, 9 Decemvrie n.

În numărul trecut al „Gazetei“ am
raportat despre discuțiunea privitoare la
punctul I al ordinii de zi al congregației
comitatense de Lună. Astăzi venim a
completa raportul, amintind încă urmă-
torele momente mai remarcabile:

Înainte de deschiderea formală a șe-
dinței, de către d-l fișpan, care încă nu
sosise în sală, avocatul Carol Adam, ce-
rând cuvântul de la președintele inter-
mal d-l viceșpan Dr. Jeckel, spuse, că
prin diare s'a lășit scierea, că actualul
fișpan al comitatului Brașov, conte St.
Lazar va fi strămutat de aici în comitatul
Mureș-Turda. Contele Lazar, adause vor-
bitorul, a ocupat aici postul de fișpan în
împrejurări grele ca succesor al unui băr-
bat, cu care poporațiunea comitatului a
fost foarte nemulțumită, și prin tactul său,
prin conducerea precaută și esactă a ofi-
ciului său, i-a succes a crea o dispoziție
mai pacinică în congregația comitatului
Brașov. Propune decii să se dea espre-
siune protocolară dorinței adunării ca nu-
mitul fișpan să fie lăsat la postul său și
că cu părere de rău s'ar întâmpina even-
tuală lui strămutare.

Propunerea primindu-se, d-l vice-
șpan, după-cum scrie „Kronst. Ztg.“,
îndată a comunicat acesta, printr'o scri-
sore express, ministrului-președinte.

Cu ocaziunea discuției asupra res-
criptului ministrului-președinte privitor la
constituirea cabinetului, la propunerea
membrului Dr. A. Mureșianu, fișpanul
președinte a făcut două observări, pe care
țin a-le comunica aici.

D-l fișpan adevcă a ținut a „rectifica“
unele aserțiuni ale d-lui Mureșianu. Nu
este esactă, dișe, afirmarea d-lui Mureșianu,
că ministru-președinte ar fi constat în
programul său, că jumătate din popora-
țiunea Ungariei aparține naționalităților,
ci ministru-președinte a diș numai aproape
(majdnem) jumătate a poporațiunii apar-
ține naționalităților. „Regret“, dișe mai
departe d-l fișpan, „că în declararea leală
a ministrului-președinte, că densusul va ține
semă după puțină de dorințele naționa-
litaților, der se va întrepune cât mai mult
pentru instrucțiunea în limba maghiară,
Românii ved un atac asupra limbei lor.
Un ast-fel de atac declarația nu conține“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Ancora și crucea.

O întâmplare adevărată, de Utr. Myers.

(Urmare.)

O jumătate de oră mai târziu comi-
sarul Winter se afla în biroul poliției din
cartierul, unde mai înainte locuise Fritz
Reichel. Fie-care cartier din Berlin po-
sedă la poliție un registru esact asupra
tuturor persónelor, cari locuiesc într'ensul.
N'a durat decii mult, și s'a găsit ceea-ce
căuta Winter, așa că densusul nu se
putu reține să nu-și exprime mulțumirea,
când pe fila unde era scris numele „Rei-
chel“ ceti următoarele: „Transportat la
Rummelsburg pentru ispășirea unui arest
de patru-spre-șapte zile“. În sfârșit s'a aflat
o explicație pentru dispariția logodnicului.

Sergentul de serviciu de la biroul
polițienesc mai adaugă: „Am avut mult
bucluc cu omul acesta. Înainte de asta cu
câți-va ani fusese condamnat pentru bă-
taie la 14 zile arest. Trei ani de zile a
scuit el să se ascundă așa de bine, încât
nu-mai acuma a putut fi prins, spre a fi
pus la închisore.“

În registrul lui Reichel nu se mai
aflau notate alte pedepse.

Winter înscință pe șeful său, că a
dat de urma spărgătorului de la ambasada
rusescă, ér el se duse direct la Rummels-
burg.

Acolo i-s'a prezentat omul, pe care
il recunoscú imediat după fotografie că
era Reichel.

„D-vóstré sunteți mecanicul Fritz
Reichel?“

„Da.“

„D-vóstré sunteți logodit cu o anu-
mită Ida Springer?“

„Așa este.“

„Este adevărat, că i-ați luat 200 de
mărci spre a cumpăra mobilă?“

„Da, am luat. Dér logodnica mea
cred, că nu va fi gândind, că am vrut s'o
înșel cu banii aceștia? Numai faptul, că
am fost arestat, m'a împiedecat de n'am
putut cumpăra mobilă. Uitasem cu desă-
vêșire de buclucul, ce-l avusem înainte
cu trei ani și de-odată vine numai un gar-
dist și mă umflă. Așa am ajuns aici, ca
să-mi fac pedepșa de patru-spre-șapte zile.“

„Dér trebuia cel puțin să dați de
seire logodnicei, ce s'a întâmplat cu
D-vóstré.“

„Bine mă învățați, d-le comisar, dér
nu e prea plăcut lucru să scrii miresei:
„Scuză-mă, dragă, că nu pot veni 14 zile.
Trebuie să stau la gros“. Eu sunt de alt-
minteri om cinstit, d-le comisar, și nici la
bătaia aceea fatală n'ași fi luat parte, dér
am fost tirit așa dișcând peste voia mea.
N'am vrut să descoper nimic logodnicei
mele despre tot buclucul. Dér nici asta
n'ași fi creșut-o, ca fata să alerge imediat
la poliție și să mă denunțe ca pe un șar-
latan“.

„Asta nici n'a făcut-o mirésa d-vós-
tré. Din contră ea este prea îngrijată pentru
d-vóstré și se teme să nu vi-se fi întem-
plat vr'un accident“.

„Asta s'o credă cine vré, eu unul n'o
cred. I-o fi fost témă să nu fug cu banii.“

„Ei bine, unde sunt cele 200 de mărci
pe cari vi-le-a dat logodnica?“

„Aici sunt în cancelaria penitencia-
rului. Le aveam în buzunar, când fusei
arestat.“

Directorul penitenciarului a adeverit,
că la Fritz Reichel s'au găsit două sute
de mărci, cari i-s'au luat și s'au depus
spre păstrare la administrația penitencia-
rului.

Winter se uita cu ochi cercetători

la tînărul, care stetea înaintea lui cu ae-
rul celui mai inofensiv om din lume, și
care până acuma a dat răspunsurile cele
mai vrednice de credință. Ca vechiú cri-
minalist, ce era, firesce, n'a întregat în-
dată de la început despre lucrul principal
pentru care venise aici, ci despre lucruri
secundare spre a-l ispiți mai întâi și apoi
a-l surprinde dintr'odată cu întrebarea prin-
cipală.

„Sciți ce, domnule comisar?“ începú
Fritz Reichel vorba, „mai bine ar fi să se
trimită cele 200 de mărci de-adreptul fe-
tei. Eu tot nu am s'o iau acum de ne-
vastă. Dēcă o logodnică alérgă numai de-
cât la poliție și-și denunță logodnicul, pen-
tru-că a lipsit cu banii câte-va zile, —
fórté îi mulțumesc. Ce o să fie în căs-
torie dēcă viermele neîncrederei de pe
acuma îi róde la inimă? Nici n'am prea
avut cine scie ce dragoste pentru ea. Ma-
mă-sa ne-a îngurluit, spunându-mi că-i o
fată așa și așa de cu minte, și n'am mai
stat la îndoelă ci ne-am logodit.“

Așa-i, gândea comisarul. Răspunsul
acesta se potrivește de minune cu cele
spuse de fată. Winter însă căută a se
asigura și mai bine:

„Tóte acestea sunt adevărate; Ida

Imprejurările au adus cu sine, că vorbitorul român n'a mai putut replica la aceste „rectificări“ ale fișpanului-președinte. Dér nici n'a fost neapărat necesar, deore-ce când e vorba de constatarea numărului populației de rasă maghiară și nemaghiară, în limbajul maghiar, și deci și în al contelui Tisza, „apropo jumătate“ înseamnă în realitate, că populația de rasă nemaghiară face peste jumătate. Ér în ce privește „declararea leală“ a ministrului-președinte, ea trebuie să pară așa d-lui fișpan, mai ales după-ce mai este și aderentul ideii statului național maghiar; nu pôte să apară însă leală și dreptă înaintea acelor, cari vor ca pe lângă națiunea maghiară să pótă trăi și să se pótă desvolta în acest stat și celelalte popóre, ca individualități deosebite etnice și naționale.

*

Intre cele-lalte puncte ale ordinii de zi amintim deciziunea luată de congregație cu privire la întrebunțarea sumei de 8978 coróne, ce reprezintă salariul reținut fișgăbirului de odinioară Henter Gabor în timp de șese ani, cât a fost suspendat din postul său. S'a decis ca o parte din acea sumă să se dea drept remunerațiune acelor funcționari, cari au purtat agendele lui Henter în timpul cât acesta a fost suspendat din post, ér cea-laltă jumătate să se dedice pentru scop de binefacere. Solgăbirului Ioan de Zonda, care 70 de luni a înlocuit pe fișgăbirul i-s'au votat ca remunerație 3000 cor. solgăbirului E. Krummel, care ca practicant de administrație a fost înlocuit pe Zonda 26 de luni, i-s'a votat 800 cor.; secretarului de ađi al fișpanului, care ca vice-notar comitatens a înlocuit pe solgăbirul Zonda 8½ luni, i-s'a dat o remunerație de 200 coróne, ér vice-notarului Sanek, care a înlocuit pe Zonda la Felđiórá 4 luni, suma de 100 coróne. Restul de 3878 coróne ce a mai rămas după aceste remunerațiuni, s'a decis a-se da fondului de pensiuine al funcționarilor comitatens.

Restul punctelor rezolvate au fost deciziuni ale diferitelor comune din comitat, dintre cari cele mai multe au fost înconviințate.

Noua societate de maghiarisare.

Alaltăeri s'a inaugurat un mare alaiú în Seghedin „Kultüregylet“-ul din Ungaria de sud (Délvidéki Magyar Közművelődési egyesület), care și-a înscris pe stindard crearea „națiunii maghiare unitare“, firesce prin contopirea în limbă și sentimente a tuturor naționalităților nemaghiare din țără în națiunea genetică maghiară.

La ședința de constituire a participat un public foarte numeros. Aci se afla și contele Apponyi cu numeroși deputați, aderenți politici ai săi, apoi era reprezentată academia maghiară, societatea istorică, alianța națională maghiară, societatea Kisfaludy și numeroase alte societăți unguresci.

S'a ales president fișpanul Ronay, care deschise adunarea printr'un discurs, schițând scopul și programul societății. Președinți onorari au fost aleși: Contele Albert Apponyi, episcopul Desseffy, arhiepiscopul din Calocsa Csaszka, arhiepiscopul Fehér Ipoly din Panonhalma, episcopii titulari Németh și Várady, Rakosi Jenő, Max Falk, Urban fișpan la Arad, și fișpanii Latinovich (Baciú), Csatho (Ciongrad), Molnar (Timiș), Pogany (Caras Severin), Delimanic (Torontal), Kallay (Seghedin), Lukacs (Bichiș), Péter Pal (Neoplanta) și alții.

După alegerea acésta, publicul a dorit să asculte vorbirea contelui Apponyi. În decursul vorbirei Apponyi a đis, că a cetit mai înainte cu câte-va zile ceea-ce a scris un autor sas, dicens: „Noi vrem să rămânem Germani. Bine să înțelegem: Nu Germani prin limbă, ci adevărați Germani“. Înțelindu-se cu autorul la întrebare, cum înțelege el ceea-ce a scris, și i-a răspuns: „Suntem atât de pătrunși de cultura germană, încât deși din punct de vedere al dreptului public vrem să rămânem Ungari, totuși în privința culturală noi rămânem Germani“. De aici am tras o mare învățătură — continuă Apponyi. — Nu vrem să împiedecăm pe nimenea în aceea, ca să fie de ori-ce limbă, trebuie însă să nisum, ca toți cetățenii țării să se contopescă în conștiința unității naționale maghiare. Așa-dér să se dică: „Ne-am născut Germani în limbă, nu vrem însă să rămânem Germani, ci să ne facem Maghiari“. Desvoltarea istorică ne arată că prin nisuința acésta a noastră noi vrem, ca toți cetățenii Ungariei să se contopescă în privința culturală pe terenul culturai naționale maghiare. Vrem un lucru firesc, și acela sunt agitatorii, cari se pun în calea acestei nisuințe a noastre, cari vréu un lucru nefiresc, mecanic, măestrit (!)

Apponyi continuând dices, că prin înființarea acestei societăți „culturale“ s'a încheiat inelul, care încunjură ținuturile locuite de naționalități. Se teme însă, că însuflețirea cu care s'a inaugurat „kultüregylet“-ul, acesta nu e decât un foc de paie, căci étă, că „kultüregylet“-ul de dincolo de Dunăre, stă în fața crizei.

Apeléză la femeile maghiare și le rógă să nu lase a-se stinge flacăra ce s'a aprins, și încheie îndemnând la lisodaritate și luptă.

După acest discurs primit cu aplauze

s'a ales direcțiunea din care fac parte 150 membri și comitetul compus din 300 membri.

La banquet a vorbit éráși contele Apponyi. A đis între altele: „Nu ne vom liniști și nu ne vom odihni, până când nu vom dobândi plenitudinea vieții naționale maghiare“. Apoi: „Statul maghiar nu pôte impune naționalităților, de cât prin a-le inspira respect“.

Ne-puténd participa la adunare, ministrul președinte Tisza și ministrul de culte Berzeviczy s'au scusat prin scrisori; arhiepiscopul Fehér Ipoly și episcopii titulari Németh și Várady au trimis telegrame de aderență.

Serata literară a societății „România Jună“.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Viena, 5 Decembrie 1903.

Vineri séra la 4 Dec. st. n. cunoscuta societate academică de aci și-a ținut cea dintăiú serată literară într'o sală destul de spațioasă de la restaurantul „Magistrat“. Două rânduri de mese întinse așteptau pe on. public român, isolat în capitala Austriei.

Încet, încet lumea se adună și pe la nouă sala era plină. Chelnării furnicau cu halbele pline, lumea era veselă și părintele Basarab, de toți sciutul părinte Basarab, se ducea de la unul la altul împărțind c'o uimitóre dărnice o poezie a sf. Sale scrisă în amintirea morții împărătesii Elisabeta.

La nouă și ceva se ridică simpaticul președinte al societății, d-l Mihaiú Popovici și după-ce arată însemnătatea ce a avut'o și va trebui s'o aibă. „România Jună“, salută publicul asistent, rugându-l ca și pe viitor să arate aceeași dragoste față de acésta societate menită să țină strinse legăturile între cei de același sânge. Cetesce apoi interesanta și plină de miez disertație „despre frumsețea universală abstractă“. Cu o voce clară și dicțiune frumoasă, d-l Mihaiú Popovici ne arată rënd pe rënd ce ia fi-care artist din acésta abstractă frumsețea universală, ca să concretizeze în opera sa. Ne vorbesce despre arhitectură, sculptură, pictură, musică și poezie. Ca exemplu de poezie lirică ne-a cetit întréga „doină“ a lui Eminescu, acest mărgăritar al liricei române.

A fost ascultat cu mult interes și la urmă a fost aclamat și felicitat de tótă lumea.

A urmat apoi un quartet improvisat, care ne-a delectat cu diferite cântece.

D-l Forgaciu ne-a cântat la vioară acompaniat de d-șóra Laza. Améndoi au

fost viu aplaudați. D-șóra Laza a mai cântat la pian și dificilul marș din Tannhäuser de Wagner.

Unul dintre cele mai frumoase puncte ale seratei a fost fără 'ndoiélă admirabila declamație a d-lui Zaharia Bârsan. Artistul nostru mult iubit a recitat discursul lui Antonius din tragedia Iulius Caesar.

Neintrecuta măestrie în dominarea și nuansarea fascinătorului său organ — gradațiunea bine studiată de la durerea sufletului înduioșat de amintirea mândrului și nobilului geniu, sórele întregii lumi, până la disprețul, indignarea și scârba față de cea mai josnică mișelie, atentatul cel mai mășrav, au fost cu adevăr creațiunea unui mare artist.

Mândrul Antonius, priceputul orator, sarcastic, diplomat, al cărui cuvânt aprinde mânia poporului în ură și răsbunare — a fost o creație în repertoriul nostru dramatic cu drept cuvânt, fără pereche. Antonius însuși vorbea, vocea fulgerătoare, privirea démnă și gestul mare și impunător, nu cred să fi lăsat vr'un suflet nesguduit.

Nesfârșitele aplauze, uralele însuflețite de „să tréască“ au fost cea mai bună dovadă, că din suflet éșita declamația sufletelor li-a vorbit, ducându-le departe, departe în lumea tainică și fericită a plăcerii estetice.

Un membru din deputația societății academice italiene a salutat societatea tinerilor români și colonia română și cu cuvinte pline de căldură a asigurat'o de dragostea ce tot-déuna o va păstra tinerimea italiană față de neamul românesc. Vii aclamații! Cu acésta s'a trecut la partea veselă a seratei cu tóte plăcerile și banalitățile ei. Discursuri lungi... lungi, cântece din gură și din vioară, aclamații fără rost, strigăte și... în fine un fel de gălăgie veselă după care poți dormi bine. Petrecerea a durat până târziu.

Nicolo.

SCRIRILE ĐILEI.

— 27 Noembrie v.

Un ordin al ministrului de războiú. Ministrul de războiú Fitreich a dat un ordin, prin care chémă la exercițiu de arme pe 28 đile pe rezerviștii de întregire, ér acolo unde numărul acestora nu acopere contingentul cerut, lipsa se va acoperi prin rezerviști.

Incassarea restanțelor de dare. Ministrul de finanțe Lukacs va adresa tuturor direcțiunilor financiare un ordin, în care le va îndruma, ca să fixeze un timp mai îndelungat pentru încassarea dărilor restante.

Springer m'i-a spus și ea, că numai la stăruința mamei sale s'a logodit cu d-vóstré. Așa se vede, că nici unul, nici altul nu erați amoresați și pôte aveți dreptate, când dicesți, că ar fi mai bine să nici nu se facă căsătoria. Véd că sunteți un om cinstit și iubitor de adevăr. Sper, că și la întrebarea, ce vi-o-voiú mai pune, imi veți răspunde cu aceeași sinceritate. Vreți s'o faceți acésta?”

„De sigur, d-le comisar“.

„Ce sciți d-vóstré despre furtul cu efracție, ce s'a întemplat la ambasada rusescă?”

Acésta fú întrebarea cu care comisarul spera, că va încurea pe Reichel. Punénd acésta întrebare comisarul își înfipse ochii în fața tinerului, acesta însă răspunde liniștit de tot: „Nu știu nimic despre acest furt.“

„N'ați cetit prin jurnale, că la ambasadorul rusesc, înainte de asta cu trei săptămâni, s'a făptuit o spargere?”

„Nu, n'am cetit nimica“.

„Atunci vé rog să-mi spuneți, de unde aveți acul de cravată, ce se vede pe fotografia d-vóstré? Acest ac a fost furat cu ocaziunea acelei spargerii“.

Fritz Reichel urmă cu aceeași liniște:

„D-le comisar! Să vé istorisesc de unde am acul. Atâta însă trebuie să cunósceți și d-vóstré, că ar trebui să fiu cel mai patentat gogoman din lume, decât m'ași fi fotografiat cu acul ac de cravată, sciind bine că e furat. Nu, lucrul e simplu de tot. Eu făcusem cunoscința cu un anumit Feller, care cu o đit înainte de a mă fotografia, mi-a dat acest ac, rugându-mă să i-l păstrez câte-va đile. El spunea, că trăiesce rău cu nevastă-sa și se teme să nu-l amanezeze. Acul, dicese el, este un suvenir de la tatăl său. Eu i-am promis că-i voiú păstra acul. Când m'am ferchezuit, să merg la fotograf, m'am gândit, că nu mi-ar sta rău, decât l'ași înfige în cravată și m'ași fotografia cu el. Écă istoria acului“.

„Reichel, ceea-ce-mi povestiți d-vóstré, este atât de firesc, încât ași fi aproape ispitit s'o cred. Acum să-mi spuneți cu deamănuntul tot ce sciți despre Feller“.

„Cu plăcere, d-le comisar. Înainte cu vr'o trei săptămâni veni acest Feller la mine și imi aduse o cassetă de fier, care avea o încuietóre mecanică. M'a întrebă, decât aș pute să-i dreg încuietórea, de la care dicese, că a pierdut cheia. Încuietórea fusese spartă cu forța și cassetă

era gólă. I-am spus, că e lucru ușor să-i reglez încuietórea și să-i fac o cheie nouă. Peste opt đile veni éráși și își luă cassetă. I-am cerut cincî mărci pentru reparatură, și el m'i-a plătit. Apoi m'a întrebă, decât n'ași avé plăcere să merg cu el la un pahar de bere. De ce nu? răspunsei eu. Ne-am dus într'o cârciumă, am beut, ér el imi făcea mereu complimente pentru dibăcia cu care i-am făcut reparatura. Mi-a mai spus, că un om cum sunt eu, ar puté să câștige frumoșe parale, decât ași avé minte. A lucra la stăpân, nu se rentéză. Un mecanic isteț pôte să câștige mii de mărci, fără multă ostentélă“.

„Hm, hm! — Și ce i-ați răspuns d-vóstré?”

„M'am gândit, că omul acesta vré să mă facă spărgător. Am devenit foarte rezervat și l'am întrebă de adreptul, cine l'a trimis la mine? El mi-a răspuns, că mi-a aflat adresa de la un coleg de ai mei, cu care mai nainte ași fi lucrat la un stăpân. N'a vrut însă să-mi spună numele lui. Apoi m'a întrebă, decât n'ași avé plăcerea a mă întâlni și Dumineca viitoare cu d'nsul, ca să stăm vr'o órá de vorbă în vr'un restaurant? Éram curios să aud, ce

imi va mai comunica omul, și i-am dat în tîlnire pe Dumineca viitoare. De astă-dată am discutat lucruri indiferente, ér la despărțire m'i-a dat acul“.

„Și unde este acuma acul?”

„În coferul meu de-acasă“.

„Unde locuesce Feller și cu ce se ocupă?”

„Feller este neguțător de pěr și locuesce în Nixdorf“.

„Puteți să-mi dați cheia dela cofer?”

„Cheia este la administrația penitenciarului“.

Comisarul luă cheia de la director și se duse la locuința lui Reichel, să facă perchișiție. Nu s'a găsit nimic suspect. În cofer de-asupra era acul. Era evident, că lui Reichel nici prin gând nu-i trecea să-l ascundă. Acul era înfășurat într'o hârtie prin care era trecut în două locuri. Hârtia era o jumătate dintr'o carte postală, și pe partea adresei se putea ceti: „Feller—Nixdorf“, ér pe cealaltă parte: „Am făcut bune afaceri. Măne la Bromberg. Pusmentirer“.

S'a găsit așa-dér acul. Tóte cele spuse de Reichel s'au adevărit. Acuma era vorba să prindă pe Feller. Vr'o șese detectivi fură trimiși la Nixdorf. (Va urma.)

Societatea de lectură „Petru Ma-
for“ a studenților universitari din Buda-
pesta va aranja Duminecă în 13 Decem-
vrie ct. n. o ședință festivă în sala din
etagiul I al hotelului „Archiducele Stefan“
(Istvan főherceg, Akadémia-utca 1 szám)
în memoria metropolitului *Andrei* baron
de Șaguna. Inceputul la 8 ore sêra. Oferte
benevole în favorul fondului societății se
primesc cu mulțumire și se vor publica
prin diare. **Program:** 1) Deschiderea șe-
dinței de către președintele societății, 2)
Wagner: Ouvertura operei Lohengrin,
executată de orchestra societății. 3) Mama
la poezii noștri, disertațiune de Horia
Petra-Petrescu stud. în filosofie. 4) Beriot:
Fantasie, solo de violină, esec. de Leo
Bohățiel, stud. tehnic, acompaniat la pian
de Aurel Iorga, stud. în med, 5) Din cop-
ilărie, schiță de Anton Domide, stud. la
ped. sup. 6) Mozart: Sonata I, solo de
cello esec. de Virgil Munteanu stud. în
med., acompaniat la pian de Aurel Iorga,
stud. în med. 7) Ivanovici: Suvenir de
Mosova, vals, esec. de orchestra socie-
tății. După producțiune cină comună à la
carte.

Vivat sequens. Cetim în „T. R.“
de la 10 Decemvrie n.: D-l Dr. Nicolae
Vecerde, feliicitat din partea unui amic
pentru genozitatea cu care a întâmpinat
apelul comitetului central al Asociațiunei
relativ la înființarea muzeului etnografic,
rêspunde: „Te rog să primești sincera
mea mulțumită pentru frumoșă și încura-
gătoare feliicitare, pe care mi-o adresezi,
pentru-că m'am înscris membru fundator
al „Muzeului etnografic“... M'am consi-
derat de un vechiu datoras al Asocia-
țiunei, ca fost stipendist al ei din cl. III
—cl. VI gimnasială. Prin urmare eu mi-am
achitat numai o datorie“. Este o rară vir-
tute în ziua de astăzi recunoștința pentru
binefaceri. Dorim, ca fapta d-lui Vecerde
să găsească imitatori între acei foști sti-
pendiști ai Asociațiunii, cărora le dă mâna.

Môrtea lui Herbert Spencer. În
ziua de 8 Decemvrie a murit în Londra
filosoful Herbert Spencer în etate de 83
ani. Spencer a fost unul din cei mai de
frunte cugetători ai secolului trecut.

Societatea de lectură „Andrei
Șaguna“ invită la ședință publică ce se
va ține Sâmbătă, în 29 Noemvrie v. 1903
în memoria marelui arhieru Andrei în
sala cea mare a „Seminariului Andreian“.
Inceputul la 7 ore sêra. **Program:** 1.
Deschiderea ședinței prin președintele so-
cietății. 2. a) „Te chem, o noapte, vin!“
de * * b) „Imnul unirii“, melodie de C.
Porumbescu, armonizat pentru cor de bă-
tați de T. Popovici, cântate de corul so-
cietății. 3. „Cuvânt ocașional“, rostul de
Aurel Oancea cl. c. III-lea. 4. a) „Cântecul
ciobanului“, mică fantasie românească pen-
tru flaut cu acompaniare de pian, cântat
de Victor Mureșianu cl. c. II-lea. b) „Ba-
ladă“, pentru violină cu acompaniare de
pian, de C. Porumbescu, cântată de Oc-
tavian Mureșianu cl. c. III-lea. 5. „Dama
cu Camelii“, poezie de H. Lecca, decla-
mată de Titu Morariu, cl. c. I. 6. „Ou-
vertura din Craiu nou“, de C. Porumbescu,
executată de orchestra societății. 7. „Știința
și credința“, disertațiune de Ilie Beleuță,
cl. c. III-lea. 8. „Mănăstirea Putna“, ba-
ladă de Bolintineanu, musică de I. Vorob-
chievici, cântată de corul societății. 9.
„Nunta în codru“, poezie de G. Coșbuc,
declamată de Filon Flucus, ped. c. I-ii.
10. „Poutporiu românesc“ de * * * executat
de orchestra societății.

Ofertele marinimose se vor publica
prin diare.

Căsătorie. Nicolae *Fabian* profesor
și Aurelia E. *Gavra* căsătorii. Beiș Noem-
vrie 1903. — Feliicitări!

Scrisorile Principelui Battenberg.
Diarul bulgar „Vecerna Posta“ cere, ca
cele două scrisori sigilate, încredințate de
Principele Alexandru Batemberg intimilor
săi, pe patul de mörte, și asupra cărora
stă scris: „Acesta e testamentul meu po-
litic pentru Bulgaria“, să fie deschise acum,
de ôrece au trecut de cece ani de la mörtea

Principelui Alexandru. Aceste scrisori au
fost depuse în arhiva statului. Se dice,
că aceste scrisori ar conține importante
destăinuirii politice asupra domniei lui
Battenberg și asupra alungărei de la tronul
Bulgariei.

Serată literară în Oradea-mare.
Ni-se scrie: „In sêra zilei de 3 Decem-
vrie tinerimea română academică din
Oradea-mare a dat în sala de la hotelul
„Pomul-verde“ o serată literară cu un mo-
dest program, a cărui esecutare însă a
reusit pe deplin. Cu această ocașione am
auzit cântând corul tinerimei, reînființat
la inițiativa bătrânilor. Dirigentul d-l în-
vătător Nic. Firu merită laudă pentru
zelul și ostenela, ce a depus-o în condu-
cerea acestui cor. După producțiune a
urmat dans.“

Transferări în rezerva honveților.
Ministrul c. și r. de războiu a transferat
la honveți pe sublocotenții în rezervă:
Radu Ardelea (reg. 2) la reg. 23 de hon-
veți (Sibiu), Nicolae Căciulă (2) și Aurel
Ciortea (2) la reg. 24 de honveți (Brașov)
Teodor Cheul (63) la reg. 22 de honveți
(M. Oșorheiu). Mai departe pe capelanii
militari în rezervă I. Dordea la 23 și I.
Toma la 24 de honveți.

Ploile torrențiale continuă încă în
Italia. Multe riuri s'au revêrsat. Circulația
pe căile ferate e întreruptă. Pagubele sunt
fôrte mari.

Adaus de plată la funcționari. Mi-
nistrul președinte Tisza a declarat în șe-
dința de ieri a dietei, că guvernul a luat
măsură, ca în decursul lunii curente
funcționarii de stat să capete adausul de
plată promis.

**Pacea kossuthista tiszaiștă și hon-
veții de la 48.** Se vorbește, că în afară
de partea politică, pacea dintre Tisza și
Kossuth va mai avé un „succes“. Anul
viitor, la intervenirea lui Kossuth și Thaly,
se va urca pensia honveților de la 48/49.

Preoți asasinați. „*Politische Corres-*
pondenz“ publică o telegramă din Mace-
donia în care se spune, că preotul Ata-
nasie Ilici și fratele său Vasile, au fost
asasinați, aprôpe de orașul Ratevo, de
cătră ômenii comitetului bulgaro-macedo-
nén. S'au găsit asupra cadavrelor 30 de
împunsături de baionetă. E la mijloc
o război, din cauză că dênșii s'au opus
la domicilierea Bulgarilor în satul Ratevo.

Furia leului. Se depeșeză din Dessau,
că în timpul unei reprezentațiuni la cir-
cul de acolo, un leu s'a resvrătit contra îm-
blânditôrei Fischer, pe care a trântit-o jos,
despicându-i craniul cu o lovitură de pi-
cior. Imblânditôrea Fischer a rămas mörta
pe loc. Creerul nenorocitei fete a sărit în
tôte părțile. Publicul a fost cuprins de
spaimă. Reprezentațiunea a fost suspen-
dată. La mörtea imblânditôrei erau de față
și fiii ei. Scena a fost sfâșietôre. Când au
alergat gardianii, imblânditôrea era pe jum-
ătate devorată.

„*Es war einmal*“. Sâmbătă în 12
Decemvrie st. n. se va reprezenta „*Es war
einmal*“ joc din povești, în beneficiul cel-
or trei reuniuni de femei săsesci din Bra-
șov. Jocul din povești este o poemă cu
tablouri vivante de Fritz Werner, musica
de Altenhofer. Aranjamentul va fi condus
de d-na Eugenia Günther, d-ra Ida Hiemesch
și d-l Hans Bulhardt. Cântecetele sunt stu-
diate de d-l Fritz Reimesch. Textul espli-
cativ îl va rosti d-l Herman Zell. Piesa
amintită se împarte în trei părți. Tabloul
I: Acasă la bunica; tabloul II—IV: În
lumea poveștilor; tabloul V: érași acasă.
Tablourile din povești, cântecetele solo și
în cor, noiele tablouri vivante, costumele
multicolore, tôte aceste vor oferi o serată
strălucită. Duminecă în 13 Decemvrie n.
se va da a doua reprezentație a acestei
piese. Bilete se vënd la librăria Hiemesch
și sêra la cassă.

Soția infidelă a emigrantului. O
dramă sângerôsă s'a întâmplat în comuna
Beregșeu (Banat). Nicolae Doboșanu emi-
gras în primăvară în America cu gândul

să-și ducă și nevasta, îndată ce își va fi
câștigat acolo un loc. În vară i-a scris
nevetei să mêrgă și ea în America, ea
însă sub diferite pretexte își tot amâna
călătoria. Adevêrul era, că nevasta se în-
gurluise cu un vecin. Auđend de acesta,
Doboșanu s'a întors acasă cu gând de rês-
bunare. În 6 l. c. a sosit în satul său și
în adevêr și-a găsit nevasta în flagrant
delict. Doboșanu luă un revolver și des-
cărca două glônțe omorând pe rival. Ne-
vasta a scăpat. Doboșanu s'a anunțat de
bună voie la jandarmi.

Casuri analoge de infidelitate se mai
întêmplă și în alte părți. Așa un biet emi-
grant originar din Ernot (pe Mureș) ne
trimite din Canton Ohio o duiôsă elegie
despre infidelitatea nevetei sale, cu ru-
gămintea de a o publica. În aceea „poe-
sie“ bărbatul înșelat accentuează jurămin-
tele, ce le-a făcut nevasta la plecarea, dér:

Tôte au eșit la ivélă
Amor, dor și prieteșug,
Ce-a jurat — călcă 'ntr'o sêra
Și-au fost tôte vicieșug.

Ernoteanul însă, mai puțin rêsibunător
decât Bănățeanul, nu alêrgă de peste ocean
să-și împusce rivalul, ci se mângăie așa:

Nu-i nimic, dîc înc'odată,
Pôte-oiu vedé 'n viitor,
Voiu suferi tôte odată
Și nici vêdud n'am să mor.

**La secția criminală a poliției lo-
cale** se află un baston cu mănunchiu de
argint și vârful ascuțit cuprins în lungime
cât latul palmei, de asemenea în argint.
Cel ce va puté legitima proprietatea a-
cestui baston, pôte să-l ia de la poliție.

Alimente scumpe. Ca și în Brașov,
așa și în alte piețe din Transilvania ali-
mentele sunt estra-ordinar de scumpe,
fiind-că agenții jidovi cumpără cu topta-
nul tôte articolele de la țêrance și consu-
menții le capetă din a doua a treia mână
cu prețuri exorbitante. Dômnelle din Clușiu,
carî se ocupă cu gospodăria au ținut di-
lele acestea o întrunire, în care s'a luat
hotărîre a cere de la magistrat să nu per-
mită agenților înainte de ôrele 8 cumpê-
rarea articolelor de la țêrance. Diarul
„E-k“ aducênd scirea acesta adogă, că
este de prevêdut, că mișcarea cocónelor
nu va da nici un rezultat, fiind-că au de
a-se lupta cu un „adversar invisibil“, pe
care însă nu îndrâsnesce să-l numescă pe
nume...

Cum se hrănesc Londra. Pentru
cei 6 și jum. milioane de locuitori ai ca-
pitalei Angliei vin zilnic din tôte părțile
lunii alimente în cantități fôrte mari.
Aproximativ vin pe an, atât pe apă, cât
și pe uscat, peste 4 milioane saci cu făină
și 31.750 tone de grâu. Pentru măcinatul
grâului, Londra are 1609 morari și lucră-
tori la möră, 13.523 brutari, simigii și co-
fetari. Trei părți din carnea, care se con-
sumă în Londra, vine din țêri străine. Cu
tutul se consumă la Londra pe an 9000
milioane chintale de carne, și adecă 4000
milioane chintale carne de vacă, 3400 mi-
liône carne de berbec și de miel, 1600 mi-
liône chintale slănină, carne de porc, șuncă,
iepură, paseri și vênat. Pesce de aseme-
nea se consumă fôrte mult în Londra.
Fie-care locuitor consumă pe an 75 chil.
de pesce. În Londra se consumă laptele
de la 245.000 de vaci.

Școléle de meserii în România.

Ministrul instrucțiunei publice al
României a adresat o circulară școlélor de
meserii din țêra, pe care le îndrumeză
spre adevêratul scop pentru care au fost
create aceste școlé. Fiind de o deosebită
importanță, dăm loc în întregime acestei
circulari.

„Esposițiunea școlélor de arte și me-
serii, care a avut loc în București în Sep-
temvrie trecut, a dovedit silințele pe cari
aceste școlé le-au pus pentru a rêsponde
chemării lor, și bunele rezultate pe cari
au reusit să le realizeze într'un timp de
tot scurt. Ministerul nu pôte deci decât
să fie mulțumit, că nouele școlé au rêspons
așteptărilor sale și ale țêrii.

Nu trebuie uitat, că aceste școlé au
de scop mai presus de ori-care altul, de
a desvolta prin sate și prin orașele cele
mai mici, industriile cele mici locale, cari
se pot exercita cu înlesnire, fără unelte
scumpe și multe, în atelierle mici, sêu
chiar prin locuințele sâtenilor. Scopul este

de a da acestor sâteni și orașenilor sêraci
un mijloc de a-și câștiga viața, sêu de a
mări venitul lor, în lunile când munca
câmpului îi lasă neocupați; de a face să
se producă în țêra o multime de obiecte
de prima necesitate, de o fabricație ușoră
și de o consumație mare, întrebunțate de
populația de jos și cari ađi în mare parte
se aduc din străinătate, de a face în fine
să se întrebunțeze materiile prime pe cari
le avem în țêra.

Așa fiind, trebuie să fie bine înțeles,
că fabricația, spre exemplu, de mobile
după forme străine, mai mult sêu mai pu-
tin de lux, de bucătărie complicată, și al-
tele de acestea, nu pôte corêsponde sco-
pul unei școlé inferiôre și mai ales ele-
mentare de meserii. Se pôte admite, ca
școlarii să facă asemeni lucrări de ôsericiu,
dér ele nu trebuie să formeze ocupația
principală a școlarilor. Mobilele de lemn
alb, lustruite sêu nu, tronurile, mesele,
scaunele, paturile ordinare, ferăria ordinară
pentru căruțe sêu pentru us curent în
viața țêrânească, instrumentele necesare în
agricultură de lemn și de fier, cele mai
simple și mai mult întrebunțate; repara-
țiile cele mai simple și mai obișnuite la
piesele mașinilor agricole; plugurile; frân-
ghiile, hamurile de sfôră, plasele de pes-
cuit, pâlăriile de paie și de pîslă de formă
țêrânească, și altele o multime de acest
fel: éta obiecte cu a căror fabricație pot
să-și câștige viața o multime de modești
meseriași, cari s'ar aședa prin sate, unde
vor înlocui pe mulți meseriași străini lip-
siți de cele mai multe-ori de cunoștința
seriôsă a meseriei lor, sêu vor face să în-
ceteze importarea acestor obiecte din
străinătate.

O observație importantă trebuie însă
făcută: școlile să caute să producă cu
deosebire obiectele de formele și dimen-
siunile cu cari poporul e obișnuit și pe cari
el le caută cu preferință. Va trebui, ca
fie-care școlă să caute să reunescă modelele
cele mai întrebunțate în regiunea ei, cu
formele, cu ornamentele lor, și să se îns-
pire de aceste modele. Să nu caute să
inoveze — cel puțin câtă-va vreme — de
cât combinând între ele tot formele și or-
namentele luate din popor fără amestec
de forme sêu de motive străine.

Școléle de meserii trebuie să contri-
bue și ele în limita cercului lor de acti-
vitate, pentru conservarea modelelor și a
artei populare, chiar sub formele ei cele
mai modeste. Formarea unei mici colecții
de asemeni modele nu pôte costa mult și
se pôte face chiar din fondul școléi.“

ULTIME SCIRI.

București, 9 Decemvrie. În șe-
dința de ađi a senatului, d-l P. *Gră-
dișteanu* a adresat ministrului preșe-
dinte, celui de instrucție și de in-
terne în care relevând ajutorul de
600.000 lei votat pentru Românii
din Macedonia dice, că este o do-
vadă, că guvernul se preocupă de uni-
tatea culturală a Românilor supuși
altor țêri. Întrebă însă, că de ce nu
se procedeză tot așa și față cu Ro-
mânii din Austro-Ungaria, față cu
cari România are drepturi de reci-
procitate?

Constantinopol, 9 Decemvrie. Din
Bitolia se anunță, că Turcii și Al-
banesii s'au întrunit în moscheea
de-acolo și au hotărît să se opună
cu forța la aplicarea reformelor și
să împiedece sosirea în Bitolia a
delegaților austriaci și rus, însărci-
nați cu controlul administrațiunei.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctor în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

București.

ôre de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba fran-
ceză, germană, ungară și rusă, corespon-
dențele asemenea. Biurul se însărcinează și cu
incasări, informațiuni comerciale și execu-
tări de sentințe.

De la „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga și lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scriseri literare pentru popor.

„*Carnetul Rosu*“, o interesantă *novelă nihilistă*, tradusă din germană de *Mogul*. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „*Mogul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărösele sale lucrări publicate în foiața țiarului *Gaz. Trans.* Prețul cu posta 50 bani.

„*Caractere morale*, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de *Ioan Popa*. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauga și portul postal.

„*Castelul din Carpați*“, roman din viața poporului român din Ardeal, de *Jules Verne*, tradus de d-l Dr. *Victor Onușor* cu o prefață de Dr. *Eliă Danu*. O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Exemplarul broșat edit. populară 1 cor. 60, broșat edit. de lux 2 cor 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerație în modul de vechire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conține vreo 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

Instrucțiuni populare despre datorițele și drepturile purtă datorului dere edate de *Wilhelm Niemandz*. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespuse de mare pentru toți cății au sfaceri o dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„*Omul*“, noțiunii din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de *George Cătună* inv. Această carte servese ca manual pentru anul al IV-lea al școlei pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scose din pătania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Novelă de Sienkiewicz: „*Natură și viață*“, „*Stuga veche*“ și „*Ianco musicantul*“. Traducere de *I. C. Panțu*; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „*In plasă*“, „*In Balta*“, „*Cale grea*“, „*La Coda*“, „*La cărciuma lui Triplic*“, „*Schițe din viața delu țera*“. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „*La țerg*“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Pop*. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de *G. Simu*. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localisată de *A. Fopp*. Se recomandă mai ales pentru cei vrău să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Viețu după mörte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesc și deșertăciunea celor trecătoare, de *I. P.* Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de *R. V. Buticescu*. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poesii și prosă de *A. Pop*. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

Taina norocului seu Povestea satului Nemernicent de *Tache Brânduș*. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de *Avram Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de *I. Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

Idealul învățătorului român de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daaco-române de *P. Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

„*Supplex Libellus Valachorum*“, memoriul prezentat împăratului *Leopold II.* de către episcopii *Bob* și *Adamovici* în numele poporului român din Transilvani-

la anul 1791. Textul original latinesc și alătura de acesta traducerea românească făcută de profesorul *Dr. E. Dinanu*. Un exemplar broșat costă 1 corönă (+ 5 b. porto).

„*Clipe de repaus*“ de *Sorcovă*. Un volum elegant, care pöte ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 coröne. (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. În acest volum găsim un limbagiu frumos românesc și niște povestiri scrise cu atăta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'ö totă. Se pöte procura la *Tipografia A. Mureșianu* pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

„*Pe pragul mormântului*“, de preotul *G. Simu*, conține versuri funebrale pentru popor și pentru inteligenți. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto).

Prosă și versuri, fabulă de *Gr. M. Alexandrescu* prețul 30 b. plus 5 b. porto.

— A apărut tomul I. din „*Novelă*“ de *Vasilie Ranta Buticescu*. Broșura are 286 pagini și conține istorioare frumoșe scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pöte procura de la *tipografia A. Mureșianu*, Brașov.

Musică. A apărut de curënd în Viena un caiet de compozițiuni ale mult talentatului compozitor român *Ioan Scărlătescu*. Acest caiet de valöre conține 4 cântece pentru voce și pian foarte frumoșe, între cari se află și o mändră *Doină*, care are ca text o poesie de *Eminescu*.

Prețul unui caiet e de 3 coröne plus 5 bani porto și se află de vëndare la *tipografia A. Mureșianu* în Brașov.

Proba de foc, comediă într'un act de *Dr. A. Cotzebue*, localisată de *Irina Sonea* n. *Bogdan* 30 b. plus 10 b. porto.

Buna chivernisälă, carte pentru toți întocmită după ideile lui *Sam. Smiles* de *Theodor V. Păcățianu*. 40 bani plus 5 b. porto.

Istoria lui Stan Pățitul. Partea a II-a. *Femeia* în versuri pentru popor de *I. Tom*. Totan învățător, preț. 20 b. plus 3 b. prt.

Buchete de flori, culese din grädina limbii române pentru copii, fascicola III. de *I. T. Totan*, inv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5.

Poesii, de *Bolintineanu*. *Bătăliile Romänilor*, II. Prețul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilă, prosă și versuri, de *Sextil Pascariu*. Prețul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferența ținută a *Atheneul român* de *C. Dissescu* la 27 Februarie 1885, prețul 50 b. plus porto 5 bani.

Imbunătățirea stărei sătenilor de *Gr. G. Pencescu*, prețul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mă uita! Colecțiune de versuri pentru ocațiuni funebrale. Aranjată prin *N. F. Negruțiu*. Edit. IV. Prețul 50 bani. + 5 b. p.)

Pribeag, ediția I-ă de *Ioan Iosif Scopol* Preț. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de *Al. A. Macedonski*. Preț. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scritorii, cetitori și critici de *N. Rădulescu-Niger* 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului seu cântarea sərbătorilor de *Aron Boca Velchereanu* 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adică Cantări la mörți, adunate de *I. Pop-Rețeganul*. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Cu vârful penei, scriseri satirico-humoristice de *Antoniu Pop* 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de *Vasile Ranta Buticescu*. Edițiunea „*Amicului Familiei*“. Prețul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre și lumini poesii de *Em. Părdăanu*, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Asupra situațiunei, articoli și foișöre de *Iönü A. Lăpedat*. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii noue scrisă de *Dr. Victor Szmigelski*. Tomul II: *Isus ca preot*. Cu aprobarea *Prea-veneratului Ordinariat metropolitan* gr. cat. de *Alba-Iulia* și *Făgăraș*. Prețul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influința francesă în România de *Al. Xenopol* profesor la universitatea din *Iasi* Cu 50 b. + 5 b. porto.

Antropomorfisme și Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică*. În limba noastră scrierile de felul acesta sunt rare și scrierea această a d-lui profesor la gimnasiul român din loc *Nic. Sulică* se distinge nu numai prin conținutul seu bogat și sistematic, prelucrat după stricta metodă științifică, ci și prin limbagiuul seu scris la înțelesul tuturor. Autorul e cunoscut și din scrierile sale folklorice-filologice de până acum. Prețul 80 bani (+ 5 bani porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Decemv. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.90
Renta de coröne ung. 4%	99.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	91.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	95.55
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	208.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	165.—
Renta de hărtie austr.	100.70
Renta de argint austr.	100.50
Renta de aur austr.	120.70
Rente de coröne austr. 4%	100.70
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.10
Losuri din 1860.	156.20
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	16.15
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	780.—

Acții de-ale Băncei austr. de credit	692.50
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.12 1/2
London vista	239.60
Paris vista	95.13
Note italiene	95.30

Cursul pieței Brașov.

Din 10 Nov. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	19.94
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'orf.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusescoi	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.—	„	118.20
Lire turcescoi	21.58	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.20

Nr 19074—1903.

PUBLICAȚIUNE.

În sensul emisului dat de ministrul de Agricultură sub Numerul 30385/IV—3. provocăm pre toți proprietarii de grädine și de școle de pomi, se spargă și se distrugă toate cuiburile și toate präsilele de vespî, omiđi și de vermuleți roșii, cari se află pe arbori.

Proprietarii de grädini și de școle de pomi, cari nu vor de atențiunea necesară acestei provocări, și până în finea lui Martie nu vor fi executat această provocare pe deplin comit o transgressiune și se espun pericolului de a fi pedepsiți în bani până la 100 coröne.

Peste această stîrpirea insectelor stricăciöse se va face pe spesele celor neglijenți prin dispozițiuni luate de antistia comunală.

Brassó, în Decembre 1903.

Magistratul orășenesc.

Anunț.

În nöptea de 1-a Decemvrie st n. a. c. mi-a dispărut din ferestru ce-l posed în comuna noastră 2 curele cari purtau ferestruul, una de 16 metri lungă și 15 cm. lată, alta de 9 metri lungă și 19 cm. lată; ambele în valöre de aproximativ 180 coröne. Curelele au fost usate, însă în stare bună

După ce făptuitorul le-a putut deja vinde până în present, rog pe oricine s'ar afla în posesiunea acestora a mi-le reda, obligându-mă a-i le răscumpăra și pedeașupra a-i plăti și premiul de 40 coröne. De asemenea plătesc 40 coröne ori-cui care mi-ar putea descoperii pe făptuitor, sau mi-ar putea comunica ce va referitor spre a putea descoperii pe acela. Ori-ce mi s'ar comunica mă declar că voiü tiné în secret și de aceia față de judecătorie nu mă voiü folosi.

Tohanul-vechiu, în 7 Dec. 1903

Avisalom Strimtu, proprietar.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijlöce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURI <i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.</i>
STATUTE.	<i>Coverte, în tolä mărimea.</i>
FOI PERIODICE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
PROGRAME ELEGANTE.	BILETE DE INMORMENTARI.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	
ANUNȚURI.	

Comandele eventuale se primesc în biaroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în giul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde a librăria *Nic. I. Ciurcu* și la *Eremias Neopți*.